

belang collectieve reacties zijn die erop neerkomen dat kunstpraktijken of kunstwerken worden afgewezen of verboden; het meest treffende voorbeeld daarvan is het verbod de profeet en zijn familie af te beelden...

Malek Chebel: Ja, dat is waar en wel om een eenvoudige reden. Aan de godsdienst en de familie van de profeet mag niet worden geraakt. Daarmee beginnen, voert binnen tien jaar naar een volledig gelaïciseerde maatschappij. De mensen weten zeer goed dat met een aanval op de familie van de profeet het laatste bastion in gevaar komt. Dat is de kern. Intellectueel weten ze dat niet allemaal, maar intuïtief weten ze het zeker. Het gaat om heiligen; wat heilig is kan niet worden gedacht.

Nedjma Hadj: U zegt dat wij geen andere kunst hebben dan levende en/of gewijde kunst en dat wat daarbuiten valt recent werd ontleend; ik voel nochtans dat kunst aanwezig is in onze grote steden (Caïro, Istanboel, Algiers), ook al gaat het dan om een kunst die intentieloos en doelloos kan lijken. Op een vluchtige manier worden plaatsen en ogenblikken dragers van tekens, en zijn het, naar mijn gevoel, kunstwerken.

Malek Chebel: Ik ga daarmee akkoord, wat de huidige stand van zaken betreft, ja. De Turkse schilderkunst is een schitterende kunst van de 20ste eeuw... In Turkije boekt het concept kunst in de Westerse betekenis van het woord een vooruitgang die volkomen achtenswaardig is. In de Maghreb is men er niet in geslaagd de kunst te acclimatiseren. Wij zijn bij een plompe kunst blijven hangen, de miniaturen en de kaligrafie uitgezonderd. Daarbuiten is het tasten in het ijle, als er al geen zeer experimentele pogingen worden gewaagd. Ik zie echt niet waar er in onze landen kunst is, tenzij bij enkele individuen waarvan ik grif toegeef dat het om volwaardige kunstenaars gaat. Maar dat zij enige invloed hebben op de samenleving, neen, dat geloof ik niet. Heb ikzelf enige invloed op de samenleving? Neen! Dat alles blijft zeer beperkt, wij zijn niet erg talrijk.

Reflections in J

Anthony Coleman

Ze waren niet bepaald *verliefd* op elkaar tijdens die Spaanse Gouden Eeuw – maar ze sloegen elkaar ook niet meteen de hersenen in. En dat is al heel wat. Het doet me wat denken aan New York. Alles interpenetreert hier alles – tot op zekere hoogte. Begin jaren tachtig was ik regelmatig voor langere tijd in Joegoslavië. En dat vond ik ook al een aardige lappendeken annex smeltkroes. Wel, je ziet maar wat mijn oordeel waard is...

Omdat we deelnamen aan de recente heropleving van een bepaald 'joods-positief' bewustzijn, vraagt men ons voortdurend te verduidelijken wat dat nu eigenlijk betekent. Wel, ik kan niet weerstaan aan een klassieke joodse mop. Een jood die schipbreuk leed op een verlaten eiland, wordt daar na drie jaar gered. Trots gidst hij zijn redders op het eiland rond, toont het irrigatiesysteem, de weiden en de boomgaarden, de schuur, het huis en alle andere bouwwerken. Aan het uiteinde van het eiland staan twee kleinere gebouwen. 'En dit,' zegt hij, 'zijn de synagogen.' 'Twee?' vragen zijn redders verbaasd. 'Je leeft hier toch helemaal alleen?' 'Wel,' zegt hij, 'deze gebruik ik om in te bidden,

in die andere zou ik voor geen geld ter wereld willen binnengaan!'

Moet ik dit uitleggen? Wij, joden (en dan vooral wij, *Radicale Joden*), zijn een zootje dwarsliggers. Je zal bij ons geen consensus vinden, integendeel. We vertegenwoordigen geen 'eengemaakt front'. Maar we keken rond – ieder van ons, individueel – en zagen dat dit belangrijk deel van onze eigenheid – dit joods-zijn – ontbrak als (bewust gekozen) kleur in ons palet. En dit leek wat belachelijk, gezien het feit dat we materiaal gebruikten van over de hele planeet en uit de hele geschiedenis, dat in onze computers en mixers stopten... Dus nu hebben we dit eraan toegevoegd, en...? Wel, wat mij betreft is er heel wat geweest van hetgeen de Frankfurter School-jongens 'vulgaire mimesis' noemden: blinde reproductie van muzikale beelden uit het zogenaamde 'leven', met daarbovenop een patina van creatieve recontextualisering. Jawel, ik verwijs hierbij naar mijn persoonlijke *bête noire* – het verkeerde syllogisme 'joods is gelijk aan klezmer'.

Mijn probleem met klezmer of eender welke andere betekenisdrager van 'joodsheid' in de muziek heeft iets te maken met hun relatie tot het woord 'radicaal' en wat het betekent of kan betekenen. Indien het woord au sérieux genomen wordt, moet het iets te maken hebben met een taal die van de toehoorder een ontmoeting verlangt met dat muzikale materiaal dat verder duidt dan voor de hand liggende identificatie. Als we het over politiek hebben, moet ik toegeven dat mijn politiek dikwijls (niet altijd) 'culturele politiek' is – hoe dom dit vandaag ook moge lijken. In dat verband, ligt dit citaat van Adorno mij zeer nauw aan het hart: 'Er is wat verwarring over de sociale functie van het spreken over engagement. Wie van een kunstwerk verwacht dat het iets uitdrukt, vormt vanuit een cultuurconservatieve geest front tegen het hermetische, nutteloze kunstwerk, en dit samen met zijn politieke tegenstanders. Wie naar verbanden zoekt zal eerder Sartres *Huis Clos* diepzinnig vinden dan geduldig naar een tekst te luisteren

Anthony Coleman

Componist, pianist en keyboardspeler. Leeft in New York City; speelde muziek en maakte opnames in de hele wereld, zowel met eigen projecten als binnen andere ensembles. Eigen formaties, o.a.: Sephardic Tinge, The Selfhaters Orchestra, Lobster and Friend. Als begeleider bekend om zijn werk met Marc Ribot's Los Cubanos Postizos, John Zorn, duo's met Shelley Hirsch. Opnames met Elliot Sharp, David Moss en vele anderen. Complete discografie: www.northwestern.edu/jazz/artists/coleman.anthony/discog.html

Tekst op grond van een interview (afgenomen op 18 december 2001 in Parijs) en van het werk *Traité du raffinement* van de geïnterviewde auteur.